

Ką reiškia Marijos ėmimo į Dangų šventė?

Marijos Ėmimo į Dangų šventė nuostabiai gražiai iliustruoja Bažnyčios tėvų posakį, pasiekusį mus iš II amžiaus per Irenėjų iš Liono: „Dievas tapo žmogumi, kad žmogus taptų dievu.“

Tapti Dievu, tai yra gyva būtybė, kurios gyvenimas – be ribų, nuo blogio ir mirties išlaisvintas gyvenimas.

Siekdamas aiškiau apibūdinti šią šventę, sugretinsiu dvi ikonas: vienoje vaizduojama Mergelė su kūdikiu, o kitoje – jos užmigimas – Ėmimas į dangų (vėliau paaiškinsiu šiuos du terminus).

Pirmasis paveikslas vaizduoja motiną, laikančią ir globojančią kūdikį, o kartais, kaip tai matome ikonoje „Švelnioji Mergelė“, ji priglaudžia savo veidą prie mažučio savo sūnaus veidelio. Marija visos žmonijos vardu priima Dievą. Pirmasis „Ėmimas“: žmonija priima dieviškumą.

Antrojoje ikonoje atsitinka visiškai priešingas dalykas: motina yra mirusi; jos palaikai, juodas kokonas, horizontaliai perskelia kompoziciją; tačiau mirties erdvė atsiveria, pasirodo pergalingas Kristus – šviesos vertikalė, kuri ikoną paverčia šlove spindinčiu kryžiumi. Jis paima į rankas savo motinos kūno nepalikusią sielą, kuri vaizduojama kaip maža mergaitė, – taip baigiamas Marijos gimimas karalystei.

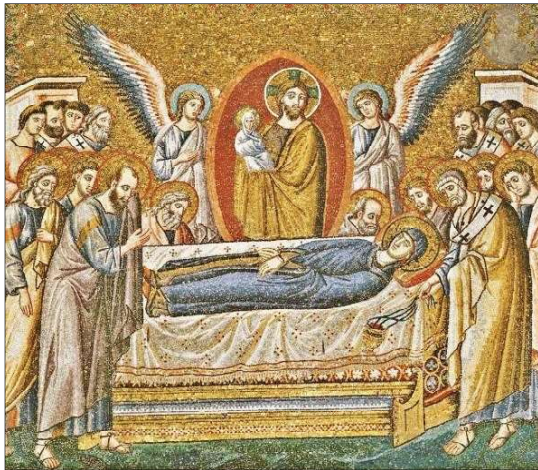
Kai kuriose ikonose vaizduojamas Jėzus, glaudžiantis prie savo veido šios mažos mergaitės veidelį: ji – visos kūrinijos perkeitimo daigas ir pirmavaizdis.

Iš tiesų Bažnyčia anksti subrandino įžvalgą, pagal kurią stebuklingu būdu Marijos kūnas, esantis „vienos prigimties“ su Prisikėlusiojo kūnu, negalėjo pasilikti mirties kalėjime. Tad taip, kaip Dievas tampa žmogumi – žmogus tampa dievu, o pirmoji žmogiškoji būtybė, kuri su kūnu ir siela įžengia į Dievo garbę, yra „Moteris, apsisiautusi saule“, apie kurią kalba Apokalipsė.

Marija jau anapus mirties ir teismo, toje šviesoje, kurią Šventasis Raštas vadina „Dievo karalyste“; ir vis dėlto ji žmogiška; beribiai motiniška, išlieka visiškai atsigrėjusi į žmones, į jų kentėjimus, Bažnyčios keliavimą, neretai tik apgraibomis, ir pirmiausia – į mistinę Bažnyčią, kuri apima visą žmoniją ir visą kosmosą.

Pradedant V amžiumi, Rytų Bažnyčios homilijų tekstai Marijos užmigimą – tai yra ramią mirtį, per kurią siela įžengia į ramybę – susieja su kūno paėmimu į Dangų – siela susijungia su kūnu asmens vienovėje (kaip nutiks kiekvienam iš mūsų), jau pakelta į dangų, tiesiogine prasme pakylėta Kristaus prisikėlimo polėkiu.

Iš pradžių ši šventė buvo minima atėjus į vieną iš „stočių“ (liturgija iš pradžių vykdavo keliaujant procesija iš vienos stoties į kitą), įsteigtos netoli Betliejaus, kur, manoma, ir išsiė Mergelė. Ėmimas į dangų tiek Vakaruose, tiek Rytuose švenčiamas sausio mėnesį. Apie 700 metus visoje Bizantijos imperijoje paplitusi šventė Vakarus pasiekė tik po

keturiasdešimties metų popiežiaus Teodoro I dėka, nes jis buvo kilęs iš Jeruzalės klero.

1950 metais popiežius Pijus XII su visu dogmai priderančiu išklimingumu paskelbė jog Nekaltoji Dievo Motina, baigusi savo žemiškąją kelią, „su kūnu ir siela buvo paimta į dangaus garbę“.

Stačiatikių Bažnyčia, kuri šiai šventei rengiasi penkiolikos dienų pasninku, neįsivaizduoja poreikio suformuluoti tokią dogmą; išties joks stačiatikis neprieštarauja užmigimo-paėmimo į Dangų slėpiniui. Jį skelbia stačiatikių liturginiai tekstai: „Ji yra gyvybės Motina, ir tasai, kuris buvo jos nekaltose įsčiose perkėlė ją į gyvenimą... Visi žemės vaikai tedžiūgauja dvasia ir džiaugsmingai tešvenčia garbingą Dievo Motinos Ėmimą į dangų.“

Reikia pridurti, kad Rytuose pamaldumas Marijai, viena vertus, yra visuotinai paplitęs, kita vertus, – itin diskretiškas, beveik užkoduotas, kadangi priklauso ne tiek nuo Kristaus prisikėlimo skelbimo, kiek nuo to skelbimo priėmimo.

Rytų požiūris nuo Vakarų skiriasi tuo, kad, anot pirmojo, Marija turėjo pereiti per realią mirtį ir prisikėlimą, tuo tarpu antrasis teigia, kad Nekalto Prasidėjimo dogma verčia abejoti jos mirtimi. Išties 1950 metų dogma apie tai nieko nesako. Ar tai vien terminologinis disputas? Turime reikalą su dviem iš dalies besiskiriančiais požiūriais į „gimtąją nuodėmę“ ir jos perdavimą. O gal problema visai kita?

Iš tiesų tiek Rytams, tiek Vakarams Ėmimas į dangų yra galutinių dalykų ženklas. Marija, kuri yra „savo Sūnaus duktė“, kaip sako Dantė, mums duota kaip visos visatos laikų pabaigoje laukiančio išaukštinimo pirmavaizdis, kai Dievas bus „visa visame kame“.

Pakelta į dangų – skirtingai nei Kristus, kuris pakyla pats – Marija, kaip sakoma kai kuriuose liturginiuose tekstuose, yra mūsų „Pažado žemė“. Užmigimas-Ėmimas į dangų yra antrojo Jėzaus atėjimo pirmavaizdis, ne veltui didžiosiose freskose, puošiančiose išorines Moldavijos vienuolynų sienas, vaizduojama „Jesės šaka“, kuri išauga į didingą, kosminį degantį krūmą.

Iš Olivier Clément. Krikščionių šventės. Marijos Ėmimas į dangų

**“Marija prabilo:
„Mano siela šlovina Viešpatį,
mano dvasia džiaugiasi Dievu, savo Gelbėtoju,
nes jis pažvelgė į savo nuolankią tarniutę.
Štai nuo dabar palaiminta mane vadins visos kartos,
nes didžiųjų dalykų padarė man Visagalis ir šventas yra jo vardas!
Jis maloningas iš kartos į kartą tiems, kurie jo klauso.
Jis parodo savo rankos galybę ir išsklaido išdidžios širdies žmones.
Jis numeta galiūnus nuo sostų ir išaukština mažuosius.
Alkstančius gėrybėmis apdovanoja, turtuolius tuščių paleidžia.
Jis ištiesė pagalbos ranką savo tarnui Izraeliui,
kad minėtų jo gailestingumą,
kaip buvo žadėjęs mūsų protėviams –
Abraomui ir jo palikuonims per amžius“.” (Lk 1,**

**Sveika, Marija! Sveika, Marija! Sveika, sveika, Marija!
Šventa Marija! Šventa Marija! Šventa, šventa Marija!
Motina Dievo! Motina Dievo! Motina, Motina Dievo!
Motina mūsų! Motina mūsų! Motina, Motina mūsų!
Melsk už mus Dievą, melsk už mus Dievą, melsk už mus, mesk už mus Dievą.**